

ARBOGA KOMMUN

Verksamhetsberättelse år 2016

Folkhälsorådet i Arboga

Innehåll

1 Bakgrund	2
1.2 Rådets uppgifter	2
1.3 Rådets sammansättning	2
1.4 Folkhälsoläget.....	3
2 Verksamhetsåret 2016	4
2.1 Sammanträden.....	4
2.2 Prioriterade inriktningsområden	4
Barn och ungas uppväxtvillkor	4
Hälsosamt åldrande	5

1 Bakgrund

Genom bred samverkan ska folkhälsorådet lyfta fram olika folkhälsoaspekter och skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i Arboga. Rådet ska följa hälsoutvecklingen lokalt, regionalt och nationellt samt initiera och driva folkhälsofrågor.

Folkhälsorådsledamöterna och ersättare ska till den egna organisationen som de representerar, föra in folkhälsoperspektivet och förankra samt återkoppla folkhälsorådets intentioner. Ledamöterna och ersättare ska också föra tillbaka information från den egna organisationen som de representerar till folkhälsorådet.

1.2 Rådets uppgifter

Folkhälsorådets uppgift är att verka för att folkhälsoperspektivet belyses i såväl planering som beslutsprocess inom samtliga nämnders ansvarsområde. Folkhälsorådet ska årligen upprätta en verksamhetsplan med konkreta och mätbara mål. Verksamhetsplanen är även rådets handlingsplan för arbetet under året.

1.3 Rådets sammansättning

Förtroendevalda:

Kommunstyrelsen	2 ledamöter och 2 ersättare
Fritids- och kulturnämnden	1 ledamot och 1 ersättare
Barn- och utbildningsnämnden	1 ledamot och 1 ersättare
Socialnämnden	1 ledamot och 1 ersättare
Tekniska nämnden	1 ledamot och 1 ersättare

Ordförande i rådet är en av kommunstyrelsens ledamöter.

Tjänstemän:

Folkhälsosamordnare, kommunstyrelseförvaltningen
Samhällsplanerare, kommunstyrelseförvaltningen
Biträdande skolchef, barn- och utbildningsförvaltningen
Förvaltningschef, fritids- och kulturförvaltningen
Kostchef, tekniska förvaltningen
Administrativ chef, socialförvaltningen
Representant, västra Mälardalens myndighetsförbund
Hälsoplanerare, landstinget Västmanland, kompetenscentrum för hälsa

I samband med folkhälsorådets intentioner och förslag skapas även samverkan med andra aktörer i samhället. Ungdomsfullmäktige har en stående inbjudan till rådets möten och närvarar i mån av tid.

1.4 Folkhälsoläget

Liv och hälsa ung Västmanland är en undersökning som omfattar skolelever i läsårs 7 och 9 i grundskolan samt år 2 på gymnasiet. Undersökningen genomförs var tredje år och den senaste undersökningen 2014 visar en del positiva resultat men också sådant som oroar. I länet är det en övervägande majoritet av ungdomarna som mår bra och som trivs i skolan.

Det som väcker oro är att färre flickor uppger att de mår bra jämfört med år 2012. De faktorer som bäst förklarar variationen i elevernas mående är stress, vardagssömn, familjerelationer och kön. Det som framgår av undersökningen är att det sociala klimatet har hårdnat över tid, både inom familjen och mellan eleverna. Fler elever rapporterar uppslitande gräl mellan föräldrar samtidigt som mobbing av olika slag har blivit vanligare, särskilt bland flickor.

Arboga följer trenden för länet, majoriteten av ungdomarna mår bra, trivs i skolan och ser ljusst på framtiden. Trots detta uppger många att de har psykosomatiska symptom och att de ofta känner sig stressade. Skillnaden mellan tjejer och killar är stor. Det är en högre andel tjejer som uppger att de är stressade och lider av depressions- och psykosomatiska symptom samtidigt som tjejerna också sover sämre än killarna. Problemen ökar med stigande ålder. Stress och vardagssömn är de två faktorer som bäst förklarar variationen i hur eleverna upplever att de mår. Vardagssömnen är mycket viktig inte bara för måendet utan också för hur eleverna presterar i skolan.

Bland den vuxna befolkningen (16-84 år) visar resultatet från undersökningen "Hälsa på lika villkor?" att majoriteten av befolkningen i Arboga mår bra. Hälsan varierar med ålder och mellan socioekonomiska grupper. Det är vanligare att personer med lång utbildning och god ekonomi uppger att de mår bra. Andelen med bra hälsa minskar med stigande ålder.

Den psykiska hälsan i länet följer utvecklingen i riket. Psykiska symptom är vanligare bland yngre vuxna än bland äldre. Både värk och psykiska symptom är vanligast bland kvinnor. Mer än hälften av alla kvinnor i Arboga uppger att de har värk i skuldror, axlar eller nacke. När det gäller levnadsvanorna visar undersökningen att det är få som röker i Arboga. Alkohol användandet skiljer sig mellan yngre och äldre, de yngre dricker mer sällan men dricker så mycket att de blir berusade medan äldre dricker mindre men flera gånger i veckan. Över tid har fetman ökat bland både kvinnor och män. Många i befolkningen uppger att de vill ha hjälp med att förändra sina levnadsvanor.

2 Verksamhetsåret 2016

2.1 Sammanträden

Folkhälsorådet sammanträdde en gång under 2016. Mötet i maj blev inställt på grund av få ärenden och även höstens sammanträden ställdes in på grund av få ärenden och eftersom förslag om att slå samman Folkhälsorådet och Brottsförebyggande rådet började diskuteras. Beslut om att slå samman råden fattades i kommunfullmäktige den 29 september 2016, § 151

2.2 Prioriterade inriktningsområden

Folkhälsa berör och påverkas av många samhällsområden, därför är det viktigt att prioritera några inriktningsområden som vägledning för arbetet. Utifrån det aktuella folkhälsoläget, de nationella målområdena för folkhälsa samt länsstrategin för folkhälsa i Västmanland valde folkhälsorådet att prioritera två stycken inriktningsområden under verksamhetsåren 2015-2018.

- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Hälsosamt åldrande

Folkhälsorådets mål för åren 2015-2018:

- Minska stillasittandet och öka den fysiska aktiviteten
- Öka kunskapen om ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak)
- Öka kunskapen kring kränkningar på nätet
- Öka kunskapen om problematiken kring ungdomars dataspelande
- Genomföra trygghetsskapande åtgärder för äldre
- Sprida information om hälsofrämjande och förebyggande insatser
- Utveckla samverkan med andra organisationer kring ett hälsosamt åldrande

Barn och ungas uppväxtvillkor

Fysisk aktivitet och närvaro i skolan är fokusområden i den nya överenskommelse som har tagits fram för länsstrategin för folkhälsoarbete i Västmanland åren 2015-2018. Folkhälsorådet rekommenderade kommunstyrelsen att anta Länsstrategi för folkhälsa. Arboga kommun antog den nya överenskommelsen under våren 2015. Folkhälsorådet har tagit del av det stöd som länsstrategin för folkhälsoarbete i Västmanland erbjuder under året.

I projektet Ung och Trygg hade man i år med en grupp som kallas Local Hero som är ett initiativ från CAN. Som en del avsedd för föräldrar genomfördes även föräldracafé där en föreläsare pratade om ungdomar och droger och vad man kan göra som förälder.

Under sportlovet erbjöds ett brett utbud av aktiviteter för barn och unga.

Det har bildats ett nätverk för organisationer som arbetar med aktiviteter för asylsökande och nyanlända. I nätverket deltar fritid- och kulturförvaltningen, studieförbund, kyrkan, SFI och andra föreningar. Fritid- och kulturförvaltningen är sammankallande.

Skolan och föreningslivet har i samverkan med SISU, haft en prova-på-dag där 250 barn i årskurs 3-4 deltog. Dagen upplevdes som mycket positiv och barnen fick prova en mångfald av olika aktiviteter. Nytt för i år var att det genomfördes tillsammans med hela Arbogas föreningsliv och inte bara idrottsföreningar.

VMKF har genomfört tillsynsarbete bland återförsäljare av tobak, receptfria läkemedel och folköl. Även kontrollköp inom området tobak och receptfria läkemedel kommer att genomföras. Som en del av det förebyggande arbetet planeras även en informationsträff för näringsidkare som säljer tobak mm. Arbetet redovisas i brottsförebyggande rådets verksamhetsberättelse.

Hälsosamt åldrande

Ett utegym byggdes under hösten på norr. Det kommer att fungera som en spontanidrottsplats som är öppen för alla.